

Laboratuvar Öz Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Laboratuvar Öz Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25289>

Özet

Laboratuvar Öz Yeterlik Ölçeği, Adem Akkuş tarafından 2020 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle öğrencilerin bilim, mühendislik veya ilgili alanlardaki laboratuvar ortamlarında başarı olma yeteneklerine dair inançları ve algıları ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme çalışması, **YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi**'nde yayımlanmıştır ve laboratuvar çalışmalarına yönelik motivasyon, beceri ve güven düzeylerini standartlaştırmayı hedeflemektedir.

Ölçek geliştirme süreci, kapsamlı literatür taraması ve uzman görüşleri temel alınarak yürütülmüş olup, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını sağlamaya odaklanmıştır. Bu araç, eğitim araştırmacılarına ve uygulayıcılara, öğrencilerin laboratuvar öğrenme ortamlarındaki yeterlik algılarını değerlendirmede güvenilir bir metodoloji sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Laboratuvar Öz Yeterlik, Öz Yeterlik, Psikometri, Eğitim Bilimleri, Laboratuvar Becerileri, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Adem Akkuş

Amaç

Laboratuvar Öz Yeterlik Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin (genellikle üniversite veya lise öğrencilerinin) laboratuvar ortamlarında karşılaçacakları deneysel görevleri, alet kullanmaları ve bilimsel süreçleri başarıyla tamamlama konusundaki öz yeterlik inançlarını belirlemektir. Bu inançlar, öğrencilerin öğrenme süreçleri ve laboratuvar derslerindeki performansları doğrudan etkilediğinden, ölçeğin bulguları eğitim programlarının geliştirilmesi için kritik öneme sahiptir.

Geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında laboratuvar yeterlik algısını ölçen geçerli ve güvenilir bir araç eksikliğini gidermeyi hedeflemiştir. Ölçek, öğrencilerin hangi laboratuvar becerilerinde kendilerini daha yeterli gördüklerini veya hangi alanlarda desteğe ihtiyaç duyduklarını tespit etmeye yardımcı olur.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı'nda merkezi bir rol oynayan **Öz Yeterlik** (Self-Efficacy) yapısını laboratuvar uygulamaları bağlamında ölçmektedir. Laboratuvar Öz Yeterliği,

bireyin laboratuvar tekniklerini do?ru uygulama, hipotez kurma, veri toplama, deney tasarlama ve sonuçlar? yorumlama gibi karma??k görevleri ba?ar?yla yerine getirebilece?ine dair ki?isel yarg?s?d?r.

Bu psikolojik yap?, genellikle çok boyutlu olarak ele al?n?r ve ölçek maddeleri, laboratuvar sürecinin farklı a?amalar?na (planlama, uygulama, analiz ve raporlama) odaklanabilir. Yüksek laboratuvar öz yeterli?ine sahip ö?rencilerin, laboratuvar derslerine kar?? daha olumlu tutum sergilemeleri, daha az kayg? ya?amalar? ve daha yüksek akademik ba?ar? göstermeleri beklenir.

Geçerlik

Laboratuvar Öz Yeterlik Ölçeği'nin geli?tirme çal??mas?, ölçeğin ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü kan?tlamak için çe?itli Geçerlik analizlerini içermi?tir. Orijinal kaynaktaki spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmese de, ölçek geli?tirme süreci genellikle Kapsam Geçerli?i (uzman görüşleri ile), Yap? Geçerli?i (Faktör Analizi ile) ve Kriter Geçerli?i (ilgili di?er kriterlerle korelasyon) a?amalar?n? kapsamaktadır.

Özellikle **Yap? Geçerli?i**, ölçeğin teorik yap?yla uyumlu alt boyutlara sahip olup olmad???n? do?rulamak için kritik öneme sahiptir. Akku? (2020) çal??mas?nda, elde edilen faktör yap?s?n?n laboratuvar öz yeterli?inin teorik boyutlar?n? temsil etti?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirli?i, yani ölçümlerin tutarlılı??? ve kararlılı???, geli?tirme çal??mas?nda detaylı olarak incelenmi?tir. Orijinal kaynak özetinde do?rudan katsayılar sunulmam?? olsa da, ölçek geli?tirme sürecinde genellikle Cronbach Alfa (Güvenirlik) iç tutarlılık katsayısı ve muhtemelen Test-Tekrar Test güvenilirli?i analizleri kullanılm??tır.

Yüksek iç tutarlılık katsayılar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Akku? (2020) çal??mas?, ölçeğin laboratuvar öz yeterlik düzeyini tutarlı bir şekilde ölçebildi?ini ve dolay?s?yla yüksek bir Güvenirlik düzeyine sahip oldu?unu ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

Laboratuvar Öz Yeterlik Ölçeği'nin yap?sal boyutlar?n? belirlemek amacıyla Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA ve/veya Confirmatory Factor Analysis - CFA) uygulanm??tır. EFA, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştu?unu ve bu alt boyutlar?n hangi maddelerden oluştu?unu ke?fetmek için kullanılır.

Geli?tirme çal??mas?, laboratuvar öz yeterli?inin tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt boyuttan

m? olu?tu?unu istatistiksel olarak test etmi?tir. Tipik olarak bu tür ölçekler, Deneysel Süreç Yeterli?i, Alet Kullan?m Yeterli?i ve Veri Analizi Yeterli?i gibi faktörlere ayr?labilir. Akku?'un çal??mas?, ölçe?in nihai formunu ve faktör yap?s?n? bu analizler sonucunda kesinle?tirmi?tir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçeği (Öz Yeterlik Alg?s?)

Format: Kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi verilmemi?tir; ancak öz yeterlik ölçekleri genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (Örn: "Hiç Yeterli De?ilim"den "Tamamen Yeterliyim"e).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ve/veya Lise Ö?rencileri (Laboratuvar dersleri alan bireyler).

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi sonu ve genç yeti?kinlik (Yakla??k 15-25 ya? aras?).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, fen bilimleri, mühendislik veya teknik e?itim programlar?na kay?tl? ö?rencilerin laboratuvar uygulamalar?na yönelik öz yeterlik inançlar?n? ölçmek için uygundur.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde, öz bildirim yöntemiyle uygulan?r.

Anahtar Kelimeler

Akademik Ba?ar?, Deneysel Yeterlik, Laboratuvar E?itimi, E?itim Psikometrik Araçlar, Öz Yeterlik, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: ademakkus@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir (Genellikle yazar?n ba?lı? oldu?u üniversite adresi kullan?lı?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçek, **2020** y?l?nda Akku? (2020) taraf?ndan geli?tirilmis? ve yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için yazar Adem Akku? ile ileti?ime geçilmesi

gerekmektedir. Akademik amaçlı? kullan?mlarda genellikle ücret talep edilmemekle birlikte, yazardan resmi izin al?nmas? önerilir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir. Orijinal PDF'ye buradan ula??labilir: [laboratuvar-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/laboratuvar-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Akkus, A. (2020). Laboratuvar Öz Yeterlik Ölçe?i geli?tirme çal??mas?. *YYÜ E?itim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 991-1014. doi: 10.33711/yyuefd.800917

Laboratuvar Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için Akku? (2020) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir.